

1. korak: Ustanovitev in delovanje Eko-odbora programa Ekošola

Prvi korak v procesu vzpostavitve programa Ekošola je oblikovanje t. i. Odbora programa Ekošola, ki je gibalno celotnega procesa vzpostavitve in nadalje izvajanja programa Ekošola.

Osnovni namen delovanja Odbora je usmerjanje delovanja programa Ekošola v okviru šole. Ne glede na svoj sestav mora izpolnjevati namene, navedene spodaj, in zagotavljati zastopanost učencev tako, da:

- zagotavlja, da se celotna šola zaveda obstoja programa Ekošola in da vzpostavi močno komunikacijsko strukturo, ki omogoča posredovanje rednih in aktualnih informacij;
- razvija, izvaja in nadzoruje okoljsko politiko šole, ki vključuje okoljske probleme šolske skupnosti;
- prevzame pobudo pri izvajanju prvih in nadaljnjih okoljskih pregledov (2.i korak metodologije ekošol);
- poskrbi, da je v odločanje vključena celotna šolska skupnost (še zlasti učenci);
- skrbi za povezavo med učenci, učitelji, vodstvom in celotno šolsko skupnostjo, v idealnih razmerah pa tudi lokalno skupnostjo, ter
- vključi program Ekošola v šolski razvojni načrt in pobude lokalne skupnosti za lokalno Agendo 21.

Odbor lahko sestavite na več načinov. Lahko ga oblikujete iz skupine, ki je že dejavna na šoli, ali pa ga ustanovite oziroma imenujete povsem na novo s pomočjo ravnatelja ali učencev. Ključnega pomena je, da so v Odboru učenci ustrezno zastopani in idealno bi bilo, da bi jih izbrali med vrstniki, ki se prostovoljno javijo za sodelovanje v Odboru (in se po možnosti predstavijo npr. na šolskem zborovanju). Ti učenci naj bi bili izbrani (ali še bolje: izvoljeni), da bodo zastopali celotno šolo.

Idealen Odbor bo poleg celotne šole tudi zastopal poglede širše lokalne skupnosti. Med člani naj bodo:

- učenci vseh letnikov – ključnega pomena je, da so učenci v odboru zastopani v zadostnem številu
- član sveta šole
- drugi učitelji
- eden od staršev ali skrbnikov
- zaposleni, ki niso učitelji, npr. hišnik, upravnik, poslovni direktor, nadzornik kuhinje ali zaposleni, ki se ukvarjajo z zdravstveno vzgojo
- predstavnik lokalne skupnosti
- predstavnik lokalne okoljevarstvene organizacije.

O pogostosti sestankov odloča šola. Dosedanje izkušnje pa kažejo, da se mora Odbor na začetku srečevati pogosteje, ko pa je program utečen, se Odbor lahko sestaja redkeje.

Odbori morajo na srečanjih poskrbeti za zapisnik, ki mora vsebovati vsaj sklepe in dogovore. Zapisnike razdelite na sestankih šolske uprave vsem razredom/letnikom in razbesite na oglasno desko programa Ekošola. O ključnih vprašanjih lahko razpravljate na šolskih zborovanjih in s širšo skupnostjo, kadar je to mogoče. Prav tako je priporočljivo, da učenci, kadar je le mogoče, sami pripravijo zapisnik in poskrbijo za obveščenost šolske in širše skupnosti.

Rezultata tega procesa sta občutek demokracije in motivacija za reševanje pobud, ki jih predstavijo sami učenci.

Opombe:

Če je vaša ustanova vrtec/jasli, se lahko odločite, da pri tako majhnih otrocih uradni sestanki niso praktična rešitev. Vseeno pa lahko člani Odbora razpravljajo o vprašanjih, sprejemajo odločitve in obveščajo druge o specifičnih projektih. Ustrezni načini za širjenje takih informacij so lahko skupinske ali praktične aktivnosti

Priporočljivo je tudi, da se domislite načinov, kako zagotoviti kontinuiteto načrtov in znanja odbora od enega sestanka do naslednjega. Učenci člani bi lahko imeli na primer 1,5-letne mandate, ki bi se prekrivali, kar omogoča posredovanje aktivnosti naslednji skupini članov, tako da novi člani Odbora ne bi začeli od začetka. Izjemno pomembno je torej načrtovanje kontinuitete izvajanja programa, ki poteka nemoteno, četudi ključni član Odbora oziroma osebja zapusti šolo.